

קהילה בשבוע: רתמים, קיבוץ טללים

קיבוצניק, עולה מאתיופיה, וחבר גרעין דתי נפגשים בבית הכנסת. נשמע כמו התחלה של בדיחה? זה בדיוק המצב בגרעין רתמים, בקיבוץ טללים שבנגב. הטור "קהילה שיעורים.

בכל יום

בשבוע" יורד דרומה

יניב מזומן

פורסם, 05.07.07

אל הנגב

קיבוצניק, עולה מאתיופיה, וחבר גרעין דתי נפגשים בבית הכנסת. למרות שזה נשמע כמו התחלה של בדיחה זה המצב ביום ושבטות במניין של גרעין רתמים בקיבוץ טללים שבנגב.

דע לפני מי אתה עומד: גרעין "רתמים" מונה כיום כתשעה זוגות, ילד ועוד כמה בדרך (טפו, טפו, טפו). כרגע גרים במקום זמני בקיבוץ טללים (25 דקות מבאר שבע) ומחכים לעלייה לרתמים.

הגרעין צעיר יחסית, העלייה שלו לקרקע הייתה בקיץ הקודם, הביאו קראוונים וחיברו אותם לחשמל ומים.

הכל התחיל בשני חברים שחלמו להקים קהילה דתית הטרזוגנית עם אפשרויות לחקלאות ורצון לבנות חיי קהילה פעילים המשלבים מעורבות חברתית. בתחילה התגבשה קבוצה של שמונה משפחות, מאז משפחה נוספת הצטרפה ונקיץ אמורות להגיע עוד ארבע משפחות. המועצה האזורית (רמת נגב) ותנועת "אור – משימות לאומיות" תומכות ומסייעות. כיאה לגרעין חברתי, הגרעין מתפלל בבית הכנסת של מרכז הקליטה, שנמצא אף הוא בתחומי הקיבוץ. בית הכנסת, שופץ על ידי הגרעין. בתחילה הוא נראה כמו כיתה עם ארון קודש, היום הוא נראה יותר כמו בית כנסת.

מי ומי ההולכים: הגרעין צעיר. חבריו הם בגילאי 22-28. סטודנטים שלומדים בעיקר בבאר שבע, איש סיירת ירוקה, מדריכי נוער וטבחית אחת מעולה שעובדת בחוות הבודדים הצמודה.

קבלו אותם. גרעין רתמים (צילום: יוני גרין)

לשון אחר: נוסח התפילה כנוסח החזן. ספרדי, מרוקאי, אשכנזי או אתיופי. ערב שבת יכול להתחיל בנוסח ספרדי להמשיך בניגונים בנוסח אשכנז להסתיים במנגינה ובמבטא אתיופי. כיוון שהרבה מהעולים לא מדברים עברית טובה ולא מכירים עדיין את סדר התפילות, התפילה מתנהלת תמיד בקול, כך שיהיה אפשר לעקוב אחרי החזן ולחזור אחריו. בימי חול לפעמים התפילה מתנהלת גם באמהרית.

רב לכם בני ישראל: כרגע אין רב הפוסק לגרעין: "אנחנו בדיונים עמוקים לכדי לקבל החלטה". הרב של מרכז קליטה הוא הרב משה ברוך. מגיע מדי פעם בשבתות ובימי חול.

יתגבר כארי: בכל יום מתקיים מנין. מהגרעין משכימים לשחרית בין שני מתפללים לארבעה ובראשם עמירם המקדים, "אך תמיד אנחנו מגובים בעולים ממרכז הקליטה, השעות המוקדמות לא משפיעות עליהם". בשבת מגיעים כשלושים גברים וכשלושים נשים ממרכז הקליטה מגיעים גם חברים מהקיבוץ כך שלפעמים בשבתות וימים טובים יש כמאה מתפללים.

לשם ייחוד: בכמה קהילות אפשר למצוא תפילה שמתנהלת ביום יום באמהרית ועברית יחד? מדובר בקהילה צעירה ופתוחה, המקבלת כל אחד כמו שהוא "קוראים בתורה מתקבלים ביתר קלות". הקהילה פעלתנית כל אחד מהתושבים חבר בוועדה אחת לפחות, ויש הרבה

את השקט מסביב לא רואים בתמונה (צילום: יוני גרין)

בין הזמנים: תפילת שחרית בשבת אורכת שעתיים ורבע וביום חול 45 דקות. כאמור כל התפילה נאמרת בקול כדי שהעולים יוכלו לעקוב, אז הכל קצת יותר איטי, כמו כל שאר הדברים במדבר.

קריאת קודש: יש סידורים וחומשים שהם חצי באמהרית וחצי בעברית, יש גם סידורי רינת ישראל חדשים "המועצה האזורית פינקה" וחומשים חדשים כבדים וכחולים.

דברים שיש בהם שיעור: כל יום מתקיים שיעור הלכה באחד הבתים על ידי חברי הגרעין, אחת לשבועיים מתקיים ביישוב שיעור של הרב אהוד ברזילי שמגיע משיבת ההסדר במצפה רמון.

הפסק: במהלך התפילה בדרך כלל אין דברי תורה, כשהרב נמצא הוא אומר דבר תורה בערב שבת בעברית ובאמהרית. בבוקר אחרי הקידוש דבר תורה של עורך הקידוש.

צאצאי צאצאינו: כרגע יש לנו רק ילד אחד, אבל העתיד בטוח.

תרומות ומעשרות: את הארון "שדדנו" מבית הכנסת התימני במיתר ולשאר הדברים, פרוכת, כיסוי לבמה אנחנו מחכים תורמים יתקבלו בברכה.

הפעילות המשותפת (צילום: יוני גרין)

ספר הזכרונות: אירוע יוצא דופן היה קריאת מגילה משותפת, היו הרבה אנשים והיה שמח עד כדי שלא היה מקום בבית הכנסת. לחלק מהעולים זו הייתה הפעם הראשונה ששמעו קריאת מגילה, הילדים היו מבסוטים מעניין המן. אירוע אחר שהותיר זיכרון משעשע, היה בשבת הראשונה ביישוב, שהייתה שבת "בראשית". בעל הקורא קרא: "ויולד בנים ובנים". כמסורת ישראל צעקנו עליו "בנותתת", אך הוא החזיר לנו "בניםם" ואנחנו בשלנו - "בנותתת" עד שהתברר שהסופר שכתב הצליח להתבלבל כבר בספר בראשית. מאז כל טעות של הקורא עוצרת את הדופק שאולי גם הספר הזה פסול.

בישיבה של מטה: ריהוט בית הכנסת מורכב משולחנות עץ חדשים, שהחליפו את שולחנות בית הספר שהיו שם קודם.

בישיבה של מעלה: עזרת נשים נמצאת מאחור, בשבת עזרת נשים מלאה עד אפס מקום. המחיצה יפה ובנויה מוילונות "כשהגענו הייתה מחיצה מיטה ירוקה לנשים זה עשה תחושה לא נוחה אספנו כמה וילונות ובנינו את המחיצה הנוכחית".

יחד, יחד: אין סיכוי לשידוך מקרב המתיישבים המקומיים כיוון שכולם נשואים. "אבל לאורחים רווקים כולם דואגים, תשאירו טלפונים אנחנו כבר נסדר"

דרור יקרא: לוח המודעות ריק למדי, אפשר לומר שאין ממש לוח מודעות. אבל אפשר למצוא פרוט של זמני תפילה באמהרית.

קוראים ומשתחווים: אין עלוני שבת. "זה די טוב, משאיר זמן להתפלל".

ברבורים, שלו ודגים: בכל שבת יש קידוש, המצב הגסטרונומי לא משהו, בקידושים אפשר למצוא במבה ביסלי עוגה ושתייה קלה כך שהקידושים בינתיים ברמה של מסיבת גן. בעניין השתייה הקלה יש שפה פנימית משותפת כל משקה מוגז נקרא קולה, קולה (קולה סתם זו קולה שחורה) קולה לבן זה ספריט. קולה צהוב זה פאנטה.

למען שמו באהבה: ישר כוח ל... עמירם שמעמיד את בית הכנסת כל השבוע וליוני שלא מתייאש מסירובם של כולם לעלות להתפלל במקומו.

דרך ישרה: קיימת נגישות לנכים.

עוסקים בצורכי ציבור באמונה: מעורבות בשכונה ובקהילה-התפילה מתרחשת עם העולים שהגיעו בחודשים האחרונים לארץ במהלך התפילה מסייעים ובנוסף מעבירים כל שבוע שיעור בנושאים יהודיים וישראליים. חיי בית הכנסת כולם הם עבודה משותפת עם העולים הנקלטים.

מפטיר הפטרה: אמנם גרעין רתמים שנמצא בקיבוץ טללים רחוק מהמרכז. ובית כנסת הוא לא מהמפוארים וגם המזגן מתקלקל מידי פעם, אבל התפילה חיה. חווית התפילה היא חוויה מיוחדת, בית כנסת שונה, זו לא תפילה שהחזן לוחץ על מתג וכולם עונים לו בקול גדול.

התפילה תלויה בכל אחד ואחד מהמתפללים, אפשר לראות שגם אם יש שיר שהוא לא מהעדה שלך כל המתפללים מתאמצים לזמר. כל מתפלל שותף לתפילה.